

## ZNANSTVENI SKUP O SREDNJEM ŠKOLSTVU U FRANJEVAČKOJ PROVINCIJI BOSNI SREBRENOJ

Ladislav FIŠIĆ

U okviru proslave 100. obljetnice franjevačkog srednjeg školstva u Bosni (1882–1982) održan je 23. studenog 1982. i Znanstveni skup pod gornjim naslovom. U uvodnoj riječi naglasio je dr fra Luka Markešić, provincijal bosanskih franjevaca, znamenitost ovoga datuma, pozdravio sudionike skupa i tako ga otvorio. Svoje radove pročitali su:

1. dr fra Andrija ZIRDUM: *Osnovna i srednja izobrazba franjevaca Bosne Srebrene do 1882. godine.*

Sve do početka organiziranog školovanja u vlastitoj provinciji na razini srednjih škola (Kreševo, 1982) stjecali su mladi kandidati za svećenički poziv prva potrebna znanja u samostanima a filozofska i teološka izvan provincije. Tako neorganizirano školovanje – zbog poznatih zapreka koje su postavljale političke prilike u Bosni – nije uvijek bilo plodonosno za duhovnu i intelektualnu izgradnju svećeničkih kandidata za franjevački red u Bosni. Zato je osnivanje prve škole za srednje obrazovanje franjevaca bio velik i vrijedan korak u životu i povijesti bosanske franjevačke provincije.

2. dr fra Ignacije GAVRAN: *Razvoj franjevačke gimnazije u Visokom 1882–1982. godine.*

U ovom referatu, okosnici čitavog skupa – pročitanom samo djelomice – rekonstruiran je na temelju arhivskih dokumenata cjelokupni razvoj i tok organiziranog srednjeg školstva u bosanskoj franjevačkoj provinciji. Nakon jednogodišnjeg boravka u Kreševu i sedamnaestogodišnjeg (1883–1900) u Gučoj Gori kod Travnika preselila se gimnazija u novosagrađenu zgradu u Visokom, gdje se već 82 godine odgajaju i obrazuju kandidati za svećenike – franjevce. Zbog opširnosti rada (pedesetak stranica teksta i dvadesetak stranica prilogâ) na skupu je bio pročitan samo prikaz života i rada na gimnaziji nakon drugog svjetskog rata. Cjelovit članak, kao i ostali radovi s ovog skupa, bit će tiskani u Spomenici Franjevačke klasične gimnazije u Visokom, koja će biti objelodanjena kao prilog proslavi stote obljetnice srednjeg školstva.

3. Fra Ladislav FIŠIĆ: *Publicistička aktivnost Franjevačke gimnazije u Visokom.*

Kulturni rad profesora i đaka u Gimnaziji izražavao se i kroz publicističku aktivnost. Najvažniji rezultati njihove kolektivne suradnje su: pučki list *Glasnik svetog Ante* (1906–1918), časopis *Franjevački vjesnik* (1907–1941) te đачki list *Cvijet* (1907–1911; 1926–1945) i *Novi cvijet* (1967 - ). U referatu nisu navedeni radovi članova profesorskog zbora, koji su objelodanjeni samostalno, kao ni njihova suradnja u drugim publikacijama.

4. Fra Stjepan PAVIĆ: *Pregled latinskih gramatika bosanskih franjevaca.*

Ni ovaj rad zbog opširnosti (25 stranica teksta i 3 stranice bilježaka) nije bio pročitani u cijelosti. Njegov sadržaj je:

a) Kronološko prikazivanje izdavanja gramatika latinskog jezika koje su sastavljali i izdavali članovi bosanske franjevačke provincije u želji da dječacima u samostanima olakšaju učenje latinskog jezika, najvažnijeg predmeta tijekom njihova školovanja u provinciji;

b) Analiza gramatika koje su sastavili: Fra Tomo Babić (Venecija, 1712, drugo izdanje 1745), fra Lovro Sitović Ljubušak (Venecija, 1713; 1728; 1781), fra Stjepan Marijanović (Split, 1822. /prvi svezak/ i 1823, drugi), fra Ambroža Matić (Osijek, 1832) i fra Filip Kunić (Beč, 1853).

5. Fra Mato MRKONJIĆ: *Franjevački likovi u poeziji Tugomira Alaupovića.*

Ovaj prilog skupu označava potvrdu trajne zahvalnosti visočke Gimnazije Tugomiru Alaupoviću (1871–1958) koji je svoje prijateljstvo prema bosanskim franjevcima dokazivao ne samo kao istaknuti kulturni i politički radnik nego i kao književnik.

Vrijedan prilog skupu dale su i diskusije nakon pročitanih radova, kao i objašnjenja i dopunjavanja referata sa strane sudionika skupa.

Skup je održan u sjemenišnoj đачkoj dvorani pod lozinkom: Znanje prožeti ljubavlju (sv. Bono).